

Önsöz	9
-------------	---

1. BÖLÜM

Giriş	13
-------------	----

2. BÖLÜM

Modernleşmenin Tarihi ve Modernleşme Kavramı	19
--	----

Modernleşmenin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi	19
--	----

Modernleşme Kavramı.....	22
--------------------------	----

Türk Modernleşmesinin Osmanlı Kökenleri	26
---	----

Osmanlı Modernleşmesine Genel Bir Bakış	28
---	----

Osmanlı'da Modernleşme Tartışmaları: Kavramlar ve Akımlar	36
--	----

Modernleşmenin Ekonomi Çıkmazı	37
--------------------------------------	----

Yeni Osmanlılar	40
-----------------------	----

İslâmcılık ve Panislâmizm	44
---------------------------------	----

Laikleşme	48
-----------------	----

Milliyetçilik	52
---------------------	----

Jön Türkler	55
-------------------	----

İttihat ve Terakki	58
--------------------------	----

Sonuç	61
-------------	----

Said Halim Paşa ve Osmanlı Modernleşmesi	63
--	----

Batı Dışı Modernleşme Örnekleri: Rusya ve Japonya	66
---	----

Rusya	67
Japonya	74

3. BÖLÜM

Osmanlı'da Eğitimi Modernleştirme Çabaları	81
Osmanlı'da Eğitimin Modernleşme Süreçleri	81
Askerî Reformlar Kanalıyla Eğitimin Modernleşmesi	81
Eğitimde Laikleşme Süreci	84
Abdülhamid Öncesi Eğitimin Genel Durumu	86
II. Abdülhamid Dönemi Eğitim Konuları	92
Eğitim Teşkilatı ve Öğretim Kademeleri	94
Eğitim Teşkilatı	94
Öğretim Kademeleri	99
a) İlköğretim (Sıbyan Mektepleri)	99
b) Ortaöğretim	102
Rüşdiye Okulları.....	102
İdadi Okulları	103
İdadi Okullarına Bir Örnek; Bursa İdadisi (Bursa Erkek Lisesi)	106
Sultaniler	107
c) Yükseköğretim.....	108
Okullaşma Faaliyetleri	109
II. Abdülhamid Dönemi Okulları	115
Yüksekokullar ve Darülfünun	115
a) Mülkiye Mektebi	115
b) Hukuk Mektebi	117
c) Hendese-i Mülkiye Mektebi	120
d) Mülkiye Baytar Mektebi	120
e) Yüksek Askerî Okullar	121
f) Gülhane Askerî Tababet Tatbikatı Mektebi ve Seririyatu (1898).....	122
g) Darülfünun	124
Meslek ve İhtisas Okulları	125
a) Sanat Okulları	127

b) Fenn-i Resim ve Mimari Mektebi	127
c) Mekteb-i Fünun-u Maliye (1878)	128
d) Ticaret Mektebi (1882)	128
e) Numune Bağı ve Aşı Ameliyat Mektebi (1887)	130
f) Gümrük Darüttalimi (1892)	130
g) Aşı Memurları Mektebi (1892)	130
h) Polis Dershanesi (1889)	131
i) Sanayii Nefise Mektebi 1297 (1881)	131
i) Elsine Mektebi	131
j) Darülhayri Ali	132
Özel (Hususi) Okullar	133
a) Darüşşafaka	135
b) Zadegân Mektebi (1880-1908)	137
c) Sağır, Dilsizler ve Körler Okulu (1889)	138
d) Şems'ül Maarif (1882)	139
e) Mekteb-i Hamidiye (1882)	141
f) Dar'ütta'lîm – Darü'ttedris (1888)	141
g) Numune-i Terakki (1884).....	144
h) Mekteb-i Osmani.....	146
i) Rehber-i Marifet	147
i) Ravza-i Terakki (1885)	148
j) Mekteb-i Edeb	148
k) Maşrik-ı Füyuzat	150
l) Aşiret Mekteb-i Hümayunu	150
m) Medrese-i Hayriye, Medrese-i Edebiye	153
n) Şems'ül Mekatib	153
o) Fenni Mimari Mektebi	153
Gayrimüslim Eğitimi Konusunda Osmanlı Tutumu ve Azınlık Okulları	154
a) Ekalliyet Mektepleri	158
b) Rum Mektepleri	159
c) Ermeni ve Yahudi Mektepleri	160
Öğretmen Yetiştirme	161
Eğitimde Yöntem Arayışları: Usûl-i Cedîd ve Öğretim Yöntemleri ile İlgili İlk Kitaplar	166

Usûl-i Cedîd	166
a) Rüşdiyelerde Usûl-i Cedîd.....	167
b) Sıbyan Mekteplerinde Usûl-i Cedîd	168
Öğretim Yöntemleri ile İlgili İlk Kitaplar	169
Abdülhamid Dönemi Eğitim Çalışmalarına Etki	
Eden Şahıslar	170
Küçük Said Paşa (1838–1914)	171
Münif Paşa	171
Ahmed Mithad Efendi (1844–1913)	173
Ahmed Rıza Bey	173
Ayşe Sıdika Hanım	174
Atatürk’ün Yetiştiği Dönem Olması İtibarı ile	
Dönemin İncelenmesi	175
Abdülhamid Dönemi Eğitim Reformları	
Hakkındaki Görüşler.....	178
Osman Ergin	178
Şerif Mardin	179
Bernard Lewis.....	180
Selim Deringil.....	180
Stanford J. Shaw	181
François Georgeon	182
Ercüment Kuran.....	182
Enver Ziya Karal.....	183
Hasan Ali Koçer	184
Benjamin C. Fortna	185
Yahya Akyüz.....	186
Bayram Kodaman	188
Orhan Koloğlu	188
4. BÖLÜM	
Değerlendirme	191
Kaynakça.....	201